

100. møde.

Tirsdag den 7. maj kl. 14.

Formanden: Medlem af folketinget Ole Bjørn Kraft har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Mener udenrigsministeren, at der foreligger mulighed for dansk støtte til de danske sydslesvigeres krav om godtgørelse for nazistisk forfølgelse på grund af dansk og national-frisiske sindelag?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden onsdag den 8. maj.

Det er meddelt mig, at *Aksel Larsen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ministres ansvarlighed. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Aksel Larsen* har vedkommende gruppe udpeget *Herluf Rasmussen*, som herefter er valgt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om biografte.

Valgt blev: *Kolbjørn, Albertsen, Nina Andersen, Dupont, Andreas Hansen, Erhard Jakobsen, Niels Matthiasen, Poul Nilsson, Helge Larsen, Helga Pedersen, Per Federspiel, Harald Nielsen, Skov Thulesen, Hanne Budtz, Fanger, Gottschalck-Hansen og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

(Lovforslaget (nr. 140) findes i tillæg A. sp. 1713, fremsættelsen i tidenden sp. 5192).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 3-12 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om Kong Frederik den Niendes civilliste.

(Lovforslaget (nr. 141) findes i tillæg A. sp. 1717, fremsættelsen i tidenden sp. 5193).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om årpenge for tronfølgeren, prinsesse Margrethe.

(Lovforslaget (nr. 142) findes i tillæg A. sp. 1719, fremsættelsen i tidenden sp. 5193).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om årpenge til medlemmer af det kongelige hus.

(Lovforslaget (nr. 143) findes i tillæg A. sp. 1721, fremsættelsen i tidenden sp. 5193).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om ændret pristalsregulering).

(Lovforslaget (nr. 146) findes i tillæg A. sp. 1729, fremsættelsen i tidenden sp. 5194).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om ændret pristalsregulering).

(Lovforslaget (nr. 147) findes i tillæg A. sp. 1727, fremsættelsen i tidenden sp. 5194).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring. (Om ændret pristalsregulering).

(Lovforslaget (nr. 148) findes i tillæg A. sp. 1733, fremsættelsen i tidenden sp. 5194).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om krigs-ulykkesforsikringsrente til enker efter visse fiskere. (Om ændret pristalsregulering).

(Lovforslaget (nr. 149) findes i tillæg A. sp. 1735, fremsættelsen i tidenden sp. 5195).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Om ændret pristalsregulering).

(Lovforslaget (nr. 150) findes i tillæg A. sp. 1737, fremsættelsen i tidenden sp. 5195).

[Formanden.]

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til anerkendte private seminarier.

(Lovforslaget (nr. 144) findes i tillæg A. sp. 1723, fremsættelsen i tidenden sp. 5194).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.

(Lovforslaget (nr. 145) findes i tillæg A. sp. 1725, fremsættelsen i tidenden sp. 5194).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Da mit partis ordfører vedrørende de foreliggende lovforslag, det ærede medlem hr. Holger Eriksen, er forhindret i at være til stede ved denne førstebehandling, skal jeg på mit partis vegne anbefale de foreliggende lovforslag til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Samtlige lovforslag er jo en konsekvens af lovgivningen i marts måned om indførelse af et reguleringspristal, der som bekendt skal anvendes ved pristalsreguleringer, der er fastsat ved lov.

Det drejer sig om i alt 11 lovforslag jævnt fordelt på 4 ministerier, nemlig finansministeriet, statsministeriet, socialministeriet og undervisningsministeriet, og forslagene indeholder de fremtidige retningslinjer bl. a. for dyrtidsregulering af tjenestemændenes lønninger og pensioner, statsydelse til kongens civilliste, årpenge til tronfølgeren samt 2 medlemmer af det kongelige hus, dyrtidsregulering af folke-, invalide- og enkepensioner, offentlig sygeforsikring m. v.

Af bemærkningerne til den højtærede finansministers lovforslag om ændringer i lønnings- og pensionsloven fremgår det, at tjenestemændenes organisationer har tiltrådt ændringerne, således som disse fremgår af forslagene.

Prisintervallernes længde, det vil sige antallet af points, der skal registreres, for at regulering kan finde sted i op- eller nedadgående retning, er ifølge lovforslaget blevet fastsat til 3 points. Herved følger lovforslaget de retningslinjer for regulering, der er fastlagt på det private arbejdsmarked, og da udgangspunktet er det nye regu-

leringspristal pr. januar 1963, vil det sige, at det store flertal af lønmodtagerne bliver reguleret samtidig, såfremt pristallet bevæger sig over 100.

På det private arbejdsmarked og for folke-, invalide- og enkepensionisternes vedkommende er det yderligere fastlagt, at reguleringer under 100 skal finde sted efter pristalsudsving på 2 points. Såfremt en sådan regulering skal finde sted for tjenestemændenes vedkommende, har den højtærede finansminister givet tjenestemandorganisationerne tilsagn om forhandling herom, idet der kan foreligge en i hvert fald teoretisk mulighed for, at tjenestemændene skal afgive portioner af større værdi end de portioner, som er faldet til udbetaling under mindre gunstige ordninger. Dette forekommer rimeligt, ligesom det forekommer rigtigt, at der optages forhandlinger, såfremt den på det private arbejdsmarked fastlagte ordning med regulering i henhold til intervallet på 3 points skulle blive forrykket.

Reguleringens omfang er fastlagt til 3 pct. for hvert udsving på 3 points. Det skulle give fuld dækning for indtrufne prisstigninger, idet den lønstørrelse, hvoraf tillægget skal beregnes, er foreslået at skulle omfatte dels lønningen, dels de pensionsgivende personlige tillæg, overenskomstillæggene og dyrtidsreguleringen pr. 1. april 1963.

Der har gennem årene været fremført tilbagevendende kritik af dyrtidsreguleringen, af, at den ikke gav fuld dækning, men kun en dækning svarende til 70 pct. Med det foreliggende lovforslag opnås nu til stadighed fuld dækning, uanset hvor meget prisstigningerne måtte indvirke på pristallet, og hvor ofte dette vil finde sted. Ser vi på det ændrede grundlag i pristalsberegningen, må det også forekomme rimeligt at tilstræbe denne reguleringsordning, som giver det rigtigst mulige udtryk for indtrufne ændringer i op- eller nedadgående retning.

I øvrigt skal jeg anføre, at lovforslaget også indebærer tilsvarende ændringer for så vidt angår honorarer og bestillingstillæg, og at de 2 points, der henstod efter den hidtil gældende reguleringsordning, er blevet konverteret til et 1 pct.s tillæg til lønmodtagerne pr. 1. oktober 1963. Herved er der enkelt

[Jørgen Peder Hansen.]

opnået en ligestilling mellem tjenestemændene og privat ansatte lønmodtagere. Jeg er helt overbevist om, at det foreliggende lovforslag vil blive modtaget med tilfredshed i tjenestemandskredse, hvilket også deres fagpresse synes at understrege.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på de resterende foreliggende lovforslag, men blot konstatere, at der også her er tale om reguleringer af hidtidige ydelser som for tjenestemændenes vedkommende.

For folke- og invalidepensionisternes og enkerens vedkommende er der samtidig tale om at indregne det midlertidige tillæg på 12 og 8 kr. til henholdsvis ægtepar og enlige i pensionernes grundbeløb. Det drejer sig jo her om de compensationstillæg, der blev givet i sommeren 1962 som følge af den almindelige omsætningsafgifts indførelse; tilsvarende gælder for de ekstraordinære tillæg til lommepengene. Endvidere sker der for pensionisternes vedkommende en regulering eller ajourføring af grundløbene som følge af overskydende ikke-honorerede points; det er konverteret til $1\frac{3}{4}$ pct. af grundløbene.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på de enkelte lovforslag, men nøjes med at anbefale dem til snarlig vedtagelse.

Viggo Hauch: Det kan, som den ærede foregående taler sluttede med, ikke være hensigtsmæssigt at gå alt for meget i detaljer vedrørende dette kompleks af 11 lovforslag. I hovedsagen drejer det sig om at indpasse i lovgivningen det reguleringspristal, som også mit parti stemte for den 12. marts i år.

En af de ting, som da stod åben, var, hvorledes ordningen skulle gennemføres i praksis. Det kunne den højtærede finansminister af gode grunde ikke sige så forfærdelig meget om på det tidspunkt. Nu har den højtærede finansminister imidlertid ført forhandlinger med tjenestemandorganisationerne, og hvis man tør betragte et af disse lovforslag som hovedlovforslaget, kan man vel sige, at det er forslaget om ændringer i tjenestemandsløven; dér har vi fået resultatet af de forhandlinger, som den højtærede finansminister har ført med tjenestemændene. Nu falder det i øjnene, at forhandlingen i hovedsagen har fulgt de

aftaler, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter, for så vidt angår dette område.

Der er imidlertid et punkt, som den højtærede finansminister og tjenestemandorganisationerne har ladet stå åbent. Det er, hvordan der skal reguleres, hvis pristallet skulle komme under 100. Det havde måske været at foretrække, om den højtærede finansminister kunne have tilendebragt også forhandlingen herom, og man må vel gå ud fra, at når den ikke har kunnet tilendebringes, er det, fordi det ikke er tanken umiddelbart på dette område at overføre, som man har gjort det andre steder, den aftale, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter. Vi ville have foretrukket, at vi ved denne lejlighed kunne have fået at vide, hvorledes der skal reguleres, hvis pristallet kommer under 100, men vi må altså vente med det til senere. Det falder også i øjnene, at for så vidt angår ændringerne i vore sociale love, har man derimod uden videre fastsat, hvorledes der skal reguleres med et pristal under 100. Nu ville jeg anse det for naturligt, om de foreliggende lovforslag blev henvist til en muligvis kort behandling i lønningsudvalget, som jeg har forstået der er tale om. Dér kan vi så drøfte disse spørgsmål nærmere.

Det er jo fortrinsvis teknik, det drejer sig om her, men alligevel kan jeg ikke undlade på grund af det resultat, som pristalsudregningen i april har vist, at rejse det spørgsmål over for den højtærede finansminister, hvordan regeringen ser på fremtiden, når spørgsmålet er om at holde priser og lønninger i ro. Så vidt jeg kan se, vil alene stigningen i april plus den overskydende portion, som bliver udbetalt til september eller oktober, alt efter som det er arbejderne eller tjenestemændene, det drejer sig om, føre til en købekraftforøgelse, som vel på årsbasis kan sættes til omkring 1.200 mill. kr. I denne helhedsløsningens tid, hvor man har sat sig som mål at prøve at stabilisere det hele, ville jeg gerne høre en udtalelse fra den højtærede finansminister om, hvilke muligheder han ud fra de oplysninger, der her foreligger, mener at have for at holde priser og omkostninger i ro.

Jeg vil i denne forbindelse gerne minde om, at mit partis talsmand under debatten om helhedsløsningen rejste spørgsmålet, om

[Viggo Hauch.]

vi skulle fortsætte med en fuldautomatisk pristalsregulering, som vi jo også gør efter disse lovforslag, eller om vi skulle overveje at gå over til en halvautomatisk regulering efter krav fra parterne. Jeg havde på det tidspunkt indtryk af, at der også i andre partier i denne sal — også på regeringssiden — var nogen interesse for dette spørgsmål, og vi kommer vel ikke uden om, som situationen har udviklet sig, at tage det under nærmere overvejelse.

Den foregående ærede ordfører gjorde rede for den ordning, man har foreslået med hensyn til overskydende ikke-regulerende points. Jeg kan ikke ganske på grundlag af det materiale, der foreligger for os, se virkningen af det foreslåede, måske heller ikke rigtig bedømme rimeligheden af det, og det er et af de spørgsmål, jeg meget gerne vil have lejlighed til at drøfte nærmere med den højtærede finansminister i et udvalg.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige mit partis medvirken til en udvalgsbehandling af disse lovforslag.

Baagø: Fra det konservative folkepartis side kan vi anbefale samtlige 11 lovforslag til vedtagelse. Alle forslagene er som allerede sagt af de foregående ærede ordførere en følge af den nylig vedtagne lov om et nyt reguleringspristal, og motiveringen for lovændringerne er for så vidt dermed givet.

En større principiel drøftelse er der vel ikke anledning til, men jeg kan alligevel ikke ved denne lejlighed lade være med at rejse det spørgsmål: hvornår har den høje regering tænkt sig at gøre holdt med hensyn til pris- og lønstigninger, hvornår vil man gøre noget effektivt for at bremse inflationen? Jeg er indforstået med, at vi har vedtaget et nyt reguleringspristal, og at der derfor også må skabes lovgrundlag for anvendelsen af dette pristal ved dyrtidsreguleringen af lønninger og pensioner til statens tjenestemænd, ved reguleringen af invalide og folkepensionen, og naturligvis også ved regulering på de forskellige andre områder, som disse lovforslag omhandler. Men kan vi mon ikke alle være enige om, at det ville være bedst, om disse reguleringsordninger blev taget i anvendelse mindst muligt, at der med andre ord blev så lidt brug for dem

som muligt? Det, der sker ved disse lovfor-slag, er i virkeligheden, at man uden videre accepterer inflationens fortsættelse som noget, der nu engang ikke kan gøres noget ved, skønt ingen kan være i tvivl om, at enhver regulering i opadgående retning skaber et nyt pres på priser og produktionsomkostninger, hvorefter der opstår behov for en ny regulering og så fremdeles. Stabiliteten i priserne og stigningen i produktionsomkostningerne går nu engang ikke i spænd sammen. Med regeringens store for-årslovbuket, den fra socialdemokratisk side så stærkt udbasunerede helhedsløsning, i tankerne forekommer det mig, at Berlingske Aftenavis for 2. ds. sætter tingene på plads, når bladet i en artikel „Majsol og dyrtidsforventning“ skriver følgende — med den højtærede formands tilladelse citerer jeg —:

„Fagforeningerne fik deres vilje. Som andre magthavere har gjort det, underskrev regeringen en håndfæstning for at få lov til regere videre. Men hverken regeringen eller fagforeningerne troede så meget på deres eget værk, at de turde stole på, at det kunne holde priserne i ro. Derfor fortsatte man med at have pristalsregulering, som med næsten 100 pro-cents sikkerhed holder liv i prisstignin-gerne.“

Grethe Philip: Efter fastlæggelsen af det nye reguleringspristal forestår der nu en revision af alle de love vedrørende lønninger, pensioner og andre ydelser fra staten, der fremover skal dyrtidsreguleres på grundlag af reguleringspristallet. Det må anses for at være meget værdifuldt, at man nu går over til en ensartet og tidsmæssigt koordineret dyrtidsregulering af forskellige former for indkomster, hvad enten de stammer fra løn eller andre ydelser fra det offentlige eller det er lønindtægter fra arbejde på det private arbejdsmarked.

Dyrtidsreguleringen har gennem årene udgjort et stort og broget billede af reguleringer, der varierede både med hensyn til indhold og tidspunkt for regulering. En vis ensretning på dette område må være ønskelig og hensigtsmæssig, så meget mere som det for mange vil være ret uforståeligt, at dyrtidsreguleringen ikke fast-

[Grethe Philip.]

lægges efter ensartede regler. Psykologisk set vil det ikke mindst være en fordel, at de forskellige indtægter reguleres samtidig. Ingen kan lide at have fornemmelsen af at komme sidst i rækken, når det drejer sig om en lønregulering, og ingen kan heller være interesseret i en uro, der bunder i en sådan følelse af forfordeling.

Ud fra disse betragtninger kan jeg give principiel tilslutning til den række af lovændringer vedrørende pristalsreguleringen, der nu er til behandling.

Hvad angår reguleringspristallets anvendelse ved beregningen af tjenestemandslønningerne, har det rejst forskellige spørgsmål. Det fremgår af, hvad jeg allerede har sagt, at jeg finder det ønskeligt som angivet i lovforslaget, at dyrtidsreguleringen tidsmæssigt finder sted samtidig med den, der sker for det store flertal af lønmodtagere i øvrigt. Hvad angår spørgsmålet om løngrundlaget for reguleringen, har det, så vidt jeg forstår, været en kilde til bekymring for tjenestemændene, at de hidtidige dyrtidsportioner som følge af beregningsgrundlaget gav en stadig ringere dækning for dyrtiden. Jeg finder det rimeligt, at dette nu ændres, således at dyrtidsreguleringen fremtidig kommer til at hvile på hele bruttolønningen, og således at lønningerne vil blive reguleret helt i takt med ændringerne i reguleringspristallet. Jeg tror, at denne nye og forbedrede dyrtidsregulering vil vække tilfredshed i alle tjenestemandskredse.

Erik A. Jensen: Det ærede medlem hr. Jørgen Peder Hansen har som socialdemokratiets ordfører på udmærket måde redegjort for princippet i de foreliggende lovforslag og understreget, at de lovforslag, vi har til behandling i dag, er af rent teknisk art.

Jeg skal derfor på mit partis vegne kun ganske kort fremføre et par bemærkninger, og jeg skal herunder minde om mit partis stilling ved første behandling af forslag til lov om reguleringspristal. Vi anså netop dette lovforslag for at være et forsøg på at fjerne et af de værn, som lønmodtagerne endnu havde mod plyndring af lønningsposterne. Ved førstebehandlingen dengang understregede jeg, at vi anså udtagningen af de indirekte skatter af pristallet for at

indebære store muligheder for, at man nu kunne pålægge nye varegrupper nye skatter eller ganske simpelt give den bestående oms en drejning, således at man også derved forholdt lønmodtagerne den del, de skulle have haft gennem den dengang gældende pristalsreguleringsform. Der er ingen dækning for det, jeg her har omtalt, i det nu gældende reguleringspristal, og vi kan følgelig ikke medvirke til lovforslagenes gennemførelse. Vel må vi erkende, at det er nødvendigt under en eller anden form at have en regulerende faktor, og at man i stedet for det pristal, som nu er forsvundet, må sætte noget nyt. Det er altså blevet det reguleringspristal, der nu er vedtaget i folketinget, men mit parti kan som sagt ikke medvirke hertil. Jeg vil blot endnu en gang understrege, at man hermed fjerner lønmodtagernes sidste værn mod en eventuel yderligere flåning.

Det ærede medlem hr. Baagø gav udtryk for skepsis og betænkelighed vedrørende pristalsreguleringen. Det forekommer mig så meget mere bemærkelsesværdigt, som det ærede medlem jo selv er en af fædrene til reguleringspristallet.

Grøndahl: Selv om der nok i flere af de her foreliggende lovforslag er forhold, som kræver en nøjere undersøgelse, skal jeg på mit partis vegne i dag nøjes med at knytte nogle få bemærkninger til et enkelt af de foreliggende lovforslag, nemlig lovforslaget om ændringer i loven om lønninger til tjenestemændene, da dette lovforslag synes at adskille sig noget fra de andre.

I bemærkningerne til lovforslaget er det meddelt, at de forskellige ændringer efter stedfunden forhandling er tiltrådt af de forhandlingsberettigede tjenestemandsgeselskaber, og det kan udmærket forstås, når man gennemgår lovforslaget nærmere. Grundlaget for dyrtidsreguleringen bliver fremtidig bruttolønningerne pr. 1. april 1963 med tillæg af eventuelt kommende overenskomstillægsportioner, mens den gamle ordning ikke gav noget dyrtidstillæg til overenskomstillægsportionerne.

Der må vel være en særlig grund til, at der ikke er medtaget nogen bestemmelse om, hvad der skal ske, hvis pristallet går under 100; jeg går ud fra, at sådan noget også kan ske. Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om dette er affødt af,

[Grøndahl.]

at tjenestemændene har stillet krav, som ministeren ikke har villet gå med til.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker for den tilslutning, som jeg forstår er givet af i hvert fald 4 af de ærede ordførere.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch og det ærede medlem hr. Grøndahl spurgte, hvorfor der ikke er nogen bestemmelse om regulering, hvis pristallet går under 100, og det ærede medlem hr. Grøndahl spurgte i den forbindelse, om tjenestemændene havde stillet krav, som jeg ikke havde kunnet tiltræde. Derom kan jeg sige, at det har tjenestemændene ikke. Tjenestemændene har selv foreslået, at man skulle have denne mulighed for forhandling, hvis pristallet gik under 100. Der ligger naturligvis bag dette for tjenestemændenes vedkommende, at de formentlig ikke ville kunne acceptere en regulering, om jeg så må sige, blot på samme måde, når pristallet går under 100, som man nu foreslår, når det går over 100, idet deres betragtning er den, at de pristalstillæg, som de fik, inden pristallet nåede op dertil, var af en anden beskaffenhed end dem, der ligger over; derfor mener de ikke, at man i givet fald kan tage mere fra dem, end man har givet dem. Det er den betragtning, der ligger bagved. Da jeg for mit vedkommende holder det for temmelig usandsynligt, at det vil blive aktuelt at skulle regulere efter et pristal under 100, fandt jeg det ubetænkeligt at lade dette spørgsmål henstå, således som nu tilfældet er.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch stillede mig det spørgsmål, hvorledes regeringen så på muligheden af at holde priserne i ro, og jeg forstod, at baggrunden for dette spørgsmål var pristallet fra april, som viste 2 points' stigning. Nu mener jeg, at der i hvert fald i visse offentlige udtalelser er lagt vel meget i denne stigning på 2 points. En del af denne stigning — en stigning, som jo altså ikke var 2, men 1,6 points — hidrører fra forhold forud for helhedsløsningens gennemførelse, og så vidt jeg har forstået det, hidrører andre dele deraf fra en særlig udvikling inden for grønsags- og andre levnedsmiddelpriiser, der måske har

lidt forbindelse med vinteren, således at man vel ikke skal overdrive, hvad der ligger i denne stigning. Men det er klart, at det har givet og giver regeringen anledning til at følge forholdene videre med stor opmærksomhed, også med henblik på, om der vil være foranstaltninger at træffe for at holde prisniveauet i ro ud over de foranstaltninger, som allerede blev truffet ved helhedsløsningen. Nogen beslutning herom foreligger altså ikke, men vi har opmærksomheden henvendt på spørgsmålet.

Det ærede medlem ønskede endvidere at drøfte den 1 pct.s lønregulering, som efter lovforslaget kommer til udbetaling fra 1. oktober. Det er jeg naturligvis meget villig til. Jeg kan jo ikke godt svare herpå ved denne lejlighed, da der ikke er stillet noget konkret spørgsmål herom.

Jeg tror ikke, at jeg ud over de bemærkninger, jeg allerede har gjort, behøver at gøre yderligere bemærkninger til de ærede ordførere med undtagelse af, at jeg dog gerne vil sige den ene ting, at jeg vel forstod og må tage til efterretning, at det ærede medlem hr. Erik A. Jensen ikke kunne tilslutte sig lovforslagene, men det forekom mig, at der i hans indlæg ganske savnedes begrundelse herfor.

Baagø: Det er blot en kort bemærkning til det ærede medlem hr. Erik A. Jensen, der må have misforstået mine udtalelser. Jeg nærer ikke nogen som helst betænkelighed ved de lovforslag om de reguleringsordninger, der her er til behandling, tværtimod, jeg synes, de er udmærket udformet. Nej, det, jeg nærer betænkelighed ved, er den fortsatte inflation og de stadig gentagne reguleringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Jørgen Peder Hansen: Jeg foreslår, at de 11 lovforslag henvises til lønningsudvalget.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring i forretningsorden for folketinget [af Iver Poulsen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XI) findes i tillæg A. sp. 1655, fremsættelsen i tidenden sp. 4955).

Sagen sættes til forhandling.

Gustav Pedersen: Der blev for et par år siden af regeringen givet folketinget det løfte, at man ikke efter den 15. marts ville fremsætte lovforslag eller forslag til folketingsbeslutning, for så vidt disse forslag skulle føres igennem i det pågældende folketingsår, medmindre det drejede sig om uforudsete situationer, der ville gøre det nødvendigt at føre sådanne forslag igennem. Jeg erkender, at der kan være visse tilfælde, hvor der opstår tvivl om, hvorvidt en situation er uforudset, og der kan vel også i visse tilfælde være tvivl om, hvorvidt det er absolut nødvendigt at føre et sent fremsat forslag igennem. Jeg må imidlertid gå ud fra, da regeringen har givet dette løfte under forudsætning af, at folketingets partier indtager den samme holdning, at det ikke er hensigten med det forslag til folketingsbeslutning, som her er fremsat af de uafhængige, at det skal føres igennem i indeværende folketingsår. Forslaget er jo fremsat efter den 15. marts.

Det er ikke noget nyt problem, der er opstået, tværtimod; det spørgsmål har i mange år foreligget for os, hvordan partier, der ikke er talstærke nok til at være udvalgsberettigede, skal få varetaget deres interesser på ordentlig måde, for så vidt et forslag, de fremsætter, bliver behandlet i et udvalg. Det er altså hverken noget uforudset eller en ny situation, og jeg kan dårligt tænke mig, at der er nogen, der vil anse det for at være en prekær situation, fordi der næppe i resten af folketingsåret kan fremsættes forslag af betydning med det formål at føre dem igennem, selv om de skulle tangere de tilfælde, hvor det er rimeligt at give dispensation.

Derfor betragter jeg denne førstebehandling som en mere principiel drøftelse af spørgsmålet og vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke er så lille et spørgsmål, som

man måske kunne formode, når man læser det stilfærdige forslag, der er fremsat. Der kunne jo ske det — nu gør jeg opmærksom på, at der ikke deri ligger bare antydningen af en insinuation mod de uafhængige — at et parti, som ikke er berettiget til at få valgt medlemmer i et udvalg, i hver sag, hvori de har interesse, fremsætter et selvstændigt forslag, som vil gøre det nødvendigt at lade det indtræde i et udvalg på en eller anden måde. I så fald ville flertallet i denne forsamling kun have valget mellem to muligheder: enten at sabotere et sådant udvalg og i øvrigt arbejde videre med sagen i det udvalg, der var nedsat om det af regeringen eller af de udvalgsberettigede partier fremsatte forslag, eller også faktisk at gøre dobbelt arbejde, og da vi jo har det sådan her i folketinget, at vi i vid ustrækning slås med tiden, vil dette ikke være nogen heldig udvikling.

For den anden del af forslaget vedkommende, nemlig spørgsmålet om at give udvalgene en almindelig beføjelse til at tilkalde en slags tilforordnede, drejer det sig om en så vidtgående ændring i forretningsordenen og i arbejdsgangen, at jeg for mit vedkommende er nødt til at tage forbehold, indtil sagen har været drøftet i udvalget for forretningsordenen.

Jeg forstår udmærket, at det for et parti, som ikke er udvalgsberettiget, er af vigtighed, at man under en eller anden form kan få føling med det udvalgsarbejde, der i mange tilfælde er bestemmende for et forslags gang gennem tinget. Jeg er klar over, at man ikke føler sig tilfredsstillet ved det fremskridt — som man vel knap nok tænker over mere — der kom, da vi i sin tid sørgede for, at fristen mellem anden og tredje behandling blev en realitet og ikke som i fordums tid en formalitet. Jeg er også klar over, at selv en adgang til at stille ændringsforslag til tredje behandling — at have tid hertil mellem afgivelsen af betænkningen og den sidste behandling her i tinget — ikke altid vil kunne være tilfredsstillende for et parti, der ikke er stort nok til at kunne deltage i udvalgsarbejdet.

Jeg har ikke noget imod, at udvalget for forretningsordenen drøfter dette for de mindre partier alvorlige spørgsmål meget omhyggeligt og prøver på, om vi kan finde frem til en form, der på en eller anden måde